

Irena Ajdinovic, Universiteit van Amsterdam

Stage representations of the Ottoman world in the Northern and the Southern Netherlands: the case of Osman

In May 1622 Sultan Osman II was killed during a Janissary rebellion. The news of this event caused a sensation both in the Ottoman Empire and in Europe. Amongst others, it inspired two poets from the Low Countries, Abraham Kemp from the Northern, and Denis Coppée, from the Southern Netherlands. They both published a play entitled *Sultan Osman* in 1623, one year after the regicide. Since these plays are dealing with the events from the immediate past, they not only reveal the stereotypical images of the Turk, but also give a good insight in the poets' perception of the political relations of their own countries with the Ottoman Empire. In my presentation I will show that these two plays are representative of different western attitudes towards the Ottoman world, and I will illuminate this difference by looking at the textual representations of the imagined international contact.

Frans Blom, Universiteit van Amsterdam

Turken in de Nederlandse kranten van de Gouden Eeuw

In de Nederlandse Republiek en vooral in Amsterdam kwam via de handel nieuws uit de internationale wereld binnen om er vervolgens in woord en beeld te worden gemedialiseerd. Een van de meest gelezen nieuwsmedia was de krant. Er zijn grote hoeveelheden Nederlandse kranten uit de Gouden Eeuw bewaard gebleven in binnen- en buitenlandse archieven. Sinds kort geeft het digitaliseringsproject van de Koninklijke Bibliotheek (Historische Kranten Online) de mogelijkheid om dat verspreide materiaal als een geheel te bestuderen. In het kader van 400 jaar Turks-Nederlandse relaties wil mijn bijdrage de aanwezigheid analyseren van Turkse berichten in Nederlandse kranten. De vraag is hoe prominent de berichtgeving over het Ottomaanse Rijk is in het grotere geheel van buitenlandse en binnenlandse berichtgeving, en welke verstandhouding Nederlanders in de Gouden Eeuw op basis van die berichtgevingen hebben ervaren met Turken.

Merlijn Olon, Universiteit Leiden

Nederlanders in Izmir, 1675-1680: van vrijbuiters naar onderdanen

Toen de Nederlandse Republiek en het Osmaanse Rijk in 1612 formeel relaties aanknoopten gingen zij daarmee zowel blijvende diplomatieke betrekkingen aan als commerciële. In de 17de eeuw werd de diplomatie in Istanbul aangedreven door de Nederlandse handel op Izmir. Die stad was bij uitstek het toneel waarop de politieke, economische en culturele betrekkingen tussen deze twee staten en hun onderdanen dag in dag uit gestalte kregen. In de ontwikkeling van de stad Izmir, van deze twee staten, en van hun onderlinge betrekkingen vormt de periode 1675-1680 een scharnierpunt. In deze vijf jaar veranderde een samenloop van bestuurlijke, commerciële en internationaal-politieke omstandigheden de Nederlandse gemeenschap in Izmir van een heterodox collectief smokkelende vrijbuiters in een duidelijk van de Osmaanse context gescheiden handelsgemeenschap. Daarmee vormen deze jaren

zowel het einde als het begin van een tijdperk in de betrekkingen: het einde van het primaat van een Nederlandse Levanthandel Mediterrane stijl, en het begin van het primaat van een professionele Nederlandse internationale diplomatie van formaat. Door het krachtenveld te bespreken waarin de Nederlandse gemeenschap van Izmir in die jaren opereerde, hoop ik inzicht te verschaffen in de oorzaken en gevolgen van de transformatie zelf, en in het karakter van de betrekkingen ervoor en erna.

Jan Schmidt, Universiteit Leiden

Nederlandse reizigers in het Osmaanse Rijk, 1590-1800

Al in de jaren voordat het de Osmaanse sultan Ahmed I behaagde de Republiek der Verenigde Nederlanden te vereren met een vriendschapsverdrag in de vorm van ‘capitulatiën’, reisden er Nederlanders naar en in het Osmaanse Rijk, en hun aantal groeide alleen maar na 1612. Buiten de beroepsmatige correspondentie door diplomaten en kooplieden schreven slechts weinigen van hen over hun ervaringen, en van het geringe aantal resulterende geschriften vonden er nog minder al tijdens het leven van de auteurs hun weg naar de drukker. In de laatste jaren is er wat dat betreft sprake van een inhaalslag en zijn er sinds de jaren '90 van de vorige eeuw alsnog enige reisverhalen uitgegeven die lagen te verstoffen in bibliotheken en archieven. In mijn presentatie zal ik iets zeggen over de inhoud van deze literatuur en daarbij vooral aandacht schenken aan de wijze waarop de Nederlandse reizigers oordeelden over enige hen in het oog springende aspecten van de Osmaanse cultuur.

Eveline Sint Nicolaas, Rijksmuseum Amsterdam

Ambassadeur Cornelis Calkoen en zijn dragoman Carlos Caratza

Cornelis Calkoen was van 1727 tot 1744 ambassadeur van de Republiek der Nederlanden in Istanbul. Hij was afkomstig uit een familie die al generaties lang een rol speelde in de Levanthandel, maar ook zitting nam in de Directie van de Levantse Handel en het stadsbestuur van Amsterdam. De jonge ambassadeur trof in Istanbul een grote administratieve puinhoop aan en had bovendien niet direct onderdak omdat het Palais de Hollande wegens wanbetalingen van zijn voorganger was onderverhuurd aan de Engelse ambassadeur. De dragoman (tolk) Carlos Caratza maakte Calkoen in deze eerste periode wegwijs en ging met hem mee naar de audiëntie bij sultan Ahmed III. Caratza bleef gedurende Calkoens gehele verblijf in Istanbul een belangrijke steunpilaar en informant van de ambassadeur. In de zomer van 1731 reisde de dragoman naar Den Haag om een brief te overhandigen aan de Staten Generaal. Het bezoek van de erudiete en welbespraakte Caratza maakte op veel mensen indruk en heeft in uiteenlopende archieven sporen nagelaten. Ik zal in mijn bijdrage aandacht besteden aan de rol die Caratza speelde voor Calkoen en in het bijzonder ingaan op zijn reis naar de Republiek in 1731.

Claudia Swan, Northwestern University

'Rariteyten van dese Landen': Haga's 1612 Gift and the Diplomatic Uses of Exotica

In 1612/1613, Cornelis Haga (1578-1654), the first Dutch ambassador to the Ottoman court, presented a copious diplomatic gift to Sultan Ahmed I. The cargo vessel *de Zwarte Beer* carried over ninety crates of Dutch-made furniture, pewter work, textiles, cheese, butter, and gin from Enkhuizen to Constantinople. The extensive cargo also contained a variety of "*rariteyten van dese landen*" and "*gentillessen ende fraeijgheden*" such as birds of paradise, porcelain, lacquerware, ivory furnishings, tulip bulbs and other exotica. Together this awe-inspiring array of gifts was presented to seal the grant of capitulations to the Dutch, which had been effected in 1612. This paper presents the Dutch gift in relation to other diplomatic gifts of the era as well as fascination with the exotic. It examines the role of exotica in the context of exchanges among Dutch scholars and naturalists whose collections teemed with curiosities from afar as well as the function of the exotic in politically potent gifting practices of the time. Ultimately, this paper seeks to understand the 1612 gift as a sublimation of the mechanisms of trade that it commemorated.